

Жунус

Жунус

Сөз башы

Жунус пайгамбар Ысрайыл падышасы Жорабам IIчи бийликке келгенге чейин, мүмкүн анын бийлиги убагында пайгамбардык кылган (б.з.ч. 793–753 жж.). Ал убакта Ысрайыл өзүнүн мурдагы чек араларын калыбына келтирип жаткан (2 Пад. 14:25). Ассирия империясы болсо мурдагыдай кубаттуу болбой калган. Ошондуктан Кудай Жунус пайгамбарды Ассириянын борбор шаары Нинебиге Эң Жогоркунун жазасы жөнүндө эскерттип айтуу үчүн жөнөткөндө, ал баргысы келген жок, анткени нинебиликтер күнөөлөрү үчүн тобо кылып, кайрадан кубаттуу болуп кетишин каалаган эмес.

Бул окуя эки бөлүктөн турат (1–2 жана 3–4 бөлүмдөр). Биринчи бөлүк да, экинчи бөлүк да Кудайдын Жунус пайгамбарга тапшырма берүүсүнөн башталат. Биринчи бөлүктө Жунус пайгамбар Кудайга тил албай Андан качып кетет (1:3). Ошондуктан Теңир аны кыйынчылыктарга салып эскертет (2:1). Экинчи бөлүктө Жунус пайгамбар Кудайдын тапшырмасын аткарганы менен (3:3), нинебиликтер күнөөлөрү үчүн тобо кылып, жазаланбай калганы үчүн өкүнөт (3:6-10).

Бул китептин темасы – Кудайдын ырайымы. Кудай Ысрайыл элине гана ырайым кылбастан, эгерде күнөөлөрү үчүн тобо кылса, бутпарас элдерге да ырайым кылат. Жунус пайгамбардын китеби Ыйса Машаяк аркылуу бардык элдерге берилүүчү куткарылуу жөнүндө алдын ала айтат (1 Тим. 2:4-6 аяттарды караңыз).

Кудайдан качкан адам

1 ¹ Бир күнү Амитай уулу Жунуска Жараткан Эге мындай деди: ² «Камдангын да, улуу Нинеби шаарына барып, анын тургундарына Мен аларды жазаларымды жарыяла, анткени алардын бузуктук иштерин көрүп турам». ³ Бирок Жунус Жараткан Эгеден башка жакка качып кетмекчи болуп, камданды да, Таршыш шаарына карай жөнөдү. Ал Жапа шаарына түшүп келип, Таршышка жөнөп жаткан кемени тапты. Анан жол акысын төлөп, кемеге олтурду да, Жараткан Эгеден качып кутулуш үчүн кемедегилер менен бирге Таршышка сүзүп кетти.

Кудайдын Жунуска каардануусу

⁴ Ошондо Жараткан Эге катуу шамалды козгоду, деңизде алай-дүлөй бороон башталып, кеме бырын-чырын талкаланып кете тургандай болду.

⁵ Кемечилер абдан коркуп кеткендиктен, ар ким өз кудайына катуу жалынып киришти. Анан алар кемени жеңилдеттиш үчүн андагы жүктөрдү деңизге ыргыта башташты. Жунус болсо кеменин ылдый жагына түшүп, катуу уктап калган эле.

⁶ Кеме башчысы ага келип:

– Эй! Сен эмнеге уктап жатасың? Тур, сен да өз кудайыңа жалын, балким сенин кудайың бизди аяп, тирүү каларбыз, – деди. ⁷ Кемедегилер болсо өз ара: «келгиле, чүчү кулак кармайлы, кимдин

айынан ушул кырсыкка кабылып жаткандыгыбызды билели» дешти. Чүчү кулак кармаганда, ал Жунуска чыкты. ⁸ Ошондо андан:

– Бул кырсыкка кимдин айынан кабылып жаткандыгыбызды айтчы? Деги сен эмне жумуш кыласың? Кайдан келе жатасың? Кай жерден, кайсы элденсиң? – деп сурашты. ⁹ Жунус аларга: – Мен эвреймин. Көктөгү Кудайга – Жараткан Эгеге ийбадат кыламын. Ал – жер-сууну жараткан Кудай, – деп жооп берди.

¹⁰ Жунус Жараткан Эгеден качып бара жатканын айтып бергенде, алар абдан коркуп кетишип:

– Эмне үчүн мындай кылдың? – деп сурашты.

¹¹ Бул арада деңиздеги толкун улам күчөп жатты. Ошондо алар андан:

– Деңиздеги толкун токтошу үчүн сени эмне кылышыбыз керек? – деп сурашты. ¹² Жунус аларга мындай деди:

– Мени деңизге ыргыткыла. Ошондо деңиз тынчыйт, анткени бул катуу толкун менин айымдан болуп жатканын билемин.

¹³ Алар болсо жээкке жетиш үчүн калактарын мурдагыдан да катуураак шилтей башташты, бирок жете алышкан жок, анткени деңиздеги толкун андан бетер күчөп туруп алды. ¹⁴ Ошондо алар Жараткан Эгеге катуу жалбарып:

– О Жараткан Эге, бул адамдын жаны үчүн кырылып калбасак экен, эгерде ал күнөөсүз болсо, мойнубузга айып салба, анткени Сен Өзүңө эмне

жакса, ошону кылып жатасың! – деп боздошту.

¹⁵ Анан алар Жунусту деңизге ыргытып жибершти. Ошондо долуланган толкун тынчтанып калды. ¹⁶ Муну көргөндө кемедегилер Жараткан Эгеден абдан коркуп калышты, алар Ага курмандык чалууга убадаларын беришти.

Ыраазычылык ыры

2 ¹ Ошол убакта Жараткан Эге зор балыкка Жунусту жутуп алууну буйрук кылды. Жунус ошол балыктын курсагында үч күн, үч түн болду. ² Ал зор балыктын курсагында өз Кудай Эгесине сыйынып, ³ мындай деди:

– Жатканда азап тартып,
Жалындым бир Эгеме
Кудайга үнүм жетип,
Алындым көңүлүнө.
Маркумдар мекенинен –
Түпкүрдүн тереңинен
Жалбарсам жардам сурап,
Кулак салдың мага Эгем.

⁴ Чөктүрдүң терең жерге
Деңиздин эң түбүнө.
Ойт бербей басып калды,
Оолуккан толкундарың,

⁵ Ошондо мындай дедим:
Куулсам да көз алдыңдан,
Көрөмүн ыйык жайды –
Ийбадатканаңды кайрадан.

⁶ Суулардан башым чыгып,
Камгактай каалгып калдым.
Көзүмө көрүндү го
Арбактай өз ажалым.
Башыма бүт оролду,
Балыры зор деңиздин.

⁷ Суу асты тоолордун
Түбүнө чөгүп калдым.
Түбөлүк ошол жерден
Чыкпастай болуп калдым.
Бирок Сен, Эгем, Кудайым
Түңгуюктан сууруп алдың.

⁸ Чырагым өчөрүндө,
Кайран жан үзүлөрдө,
Эгемди эстегенде,

Сыйынуум жетти Сага –
Ыйык ийбадатканаңа.

⁹ Эч нерсеге арзыбаган
Буркандарга табынгандар.
Өзүңдөн баш тартышты –
Ишеничтүү Кудайынан.

¹⁰ Мен болсо ырым менен,
Өзүңдү алкай берем
Убадамды аткарып,
Курмандыгым алып келем.

¹¹ Ошондо Жараткан Эге зор балыкка буйрук кылып, балык Жунусту жээкке кусуп таштады.

Кудайдын айтканын аткаруу

3 ¹ Анан Жараткан Эге Жунуска экинчи жолу кайрылып, мындай деди:

² – Эми камданып, улуу шаар Нинебиге баргын да, сага айтканымды калаа тургундарына жарыяла. ³ Бул жолкусунда Жунус Жараткан Эгенин амирине моюн сунуп, камданып алып, Нинеби шаарына жөнөдү. Нинеби абдан чоң болчу, аны жөө аралап басканда үч күндүк жол эле. ⁴ Жунус шаарга кирип, бир күн кечке аны аралап: «Кырк күндөн кийин ушул шаар талкаланат» деп жар салды.

Бутпарастардын терс жолдон кайтуусу

⁵ Муну уккан нинебиликтер Кудайдын айтканына ишенип, орозо кармашты. Чоңунан кичинесине чейин кайгырып зумбал кийишти. ⁶ Бул кабар Нинебидеги падышага жеткенде, ал тагынан түшүп, падыша кийимин чечип салып, зумбал кийип, күлгө олтурду. ⁷ Анан ал өзүнүн жана төрөлөрүнүн атынан шаар тургундарына «Адамдар да, мал да эч нерсе жебесин да, ичпесин. Бодо мал да, майда мал да жайытка чыгарылбасын!» деп жарыялоону буйрук кылды. ⁸ «Адамдар да, мал да зумбал жамынып, Кудайга катуу боздоп жалбарсын. Ар бир адам өзүнүн зордук-зомбулугун токтотуп, ыпылас иштеринен баш тартсын. ⁹ Ким билет, балким, Кудай бизди аяп, жалындаган каары басылып, өлбөй каларбыз». ¹⁰ Ошондо Кудай алардын изги иштерин, жаман жолунан кайтканын көрүп, боору ооруп, алардын башына түшүрөм деп айткан алааматты салган жок.

Жунустун капа болуусу

4 ¹ Жунус болсо буга абдан капа болуп, туталанды. ² Ал Жараткан Эгеге кайрылып, мындай деди:

– О Эгем! Мен өз өлкөмдө экенимде эле ушундай болот деп айтпадым беле? Ошон үчүн мен Таршышка качып кеткем, анткени Сенин ырайымдуу, кайрымдуу, абдан сабырдуу, сүйүүсү мол Кудай экениңди, алаамат жиберемин деген ниетиңден да кайтууга даяр экениңди билгенмин.

³ Эгем, эми жанымды ала көр, тирүү жүргөндөн көрө өлгөнүм артык. ⁴ Ошондо Жараткан Эге:

– Сен ушул нерсеге ачууланып жатасыңбы? – деп сурады.

⁵ Жунус калаадан чыгып, анын күн чыгыш тарабындагы бир жерге өзүнө алачык жасады да, ичине кирип, шаарга эмне болор экен деп көлөкөдө шаарды карап олтуруп алды. ⁶ Бир маалда эле Кудай Эге Жунустун башына көлөкө болуп, анын кыйынчылыгы жеңилдесин деп бир өсүмдүктү өстүрүп койдү. Жунус ал өсүмдүктүн

өсүп чыкканына абдан кубанды. ⁷ Бирок эртеси таң атканда, Кудай бир курт пайда кылды. Ошол курт өсүмдүктү кемирип салды эле, өсүмдүк куурап калды.

Кудайдын таалими

⁸ Күн тик көтөрүлгөндө, Кудай аптаптуу чыгыш шамалын жиберди. Күн Жунустун башын куйкалай баштады, ошондо анын алы кетип, өзүнө өлүм тилеп:

– Минтип жашагандан көрө, өлүп калганым артык, – деп наалыды. ⁹ Кудай Жунуска:

– Ушул өсүмдүк үчүн эле ачууланып жатасыңбы? – деп сурады. Жунус болсо:

– Ооба, ачууланып жатам – деди ал, – мындан көрө өлгөнүм жакшы болмок! ¹⁰ Ошондо Жараткан Эге мындай деди:

– Сен өзүң мээнет кылып өстүрбөгөн, бир түндүн ичинде өсүп, кийинки түндө соолуп калган өсүмдүк үчүн кейип жатасың. ¹¹ Анан Мен ак менен караны ажырата албаган жүз жыйырма миңден ашык адамы, көп сандаган малы бар улуу Нинеби шаарын кантип аябайын?